

באוצר החיים

פרשת נח

דברי אלקים חיי"ם מאוצרו הטוב של
כ"ק מרן אדמו"ר הגה"ק זצוקללה"ה

והמה בכתובים בגליונות היו"ל עולת שבת בשבתו
ע"י 'מכון דברי תורה'
מתוכם נאספו כמה אמרות טהורות
לתועלת התלמידים לשנן וללמוד בדרך קצרה

יו"ל ע"י

אוצר הספרים

דישיבת צאנו קלויזענבורג

ברוקלין ניו יארק

בנשיאות כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

כל הזכויות שמורות

©

Copyright

ישיבת צאנז קלויזענבורג

1420 50th St.

Brooklyn N.Y 11219

718.436.4209

להשיג הגליון בבתי מדרשינו די בכל אתר ואתר

פרשת נח

עסק התורה - העצה היחידה נגד היצה"ר

אלא מכאן שגדול כח התורה שבזכותה יכולים להינצל מן החטא אפי' בדור שכולו רשעים, ועל ידי שלמד נח תורה והתמיד בלימודה, ולא ביטל אפילו רגע אחת מלימוד התורה, היה בכוחו לעמוד בצדקו.

ועל כן גילתה התורה אצל נח שלמד תורה, שאם תתמה איך נשאר נח שלם בצדקתו בדור שכולו חייב, בא הכתוב ומלמדנו שלמד נח תורה ובוה הזכות ניצל מן החטא, וללמדנו שבדור שכולה רשעים אין עצה אחרת זולת לימוד התורה.

ע"י לימוד התורה ניצל מכל העבירות

וכן מצינו בגמ' סוטה (כא ע"א), משל לאדם שהיה מהלך באישון לילה ואפילה, ומתיירא מן הקוצים ומן הפחתים ומן הברקנים ומחיה רעה ומן הליסטין ואינו יודע באיזה דרך מהלך, נודמנה לו אבוקה של אור ניצל מן הקוצים ומן הפחתים ומן הברקנים, ועדיין מתיירא מחיה רעה ומן הליסטין ואינו יודע באיזה דרך מהלך, כיון שעלה עמוד השחר ניצל מחיה רעה ומן הליסטין ועדיין אינו יודע באיזה דרך מהלך, הגיע לפרשת דרכים ניצל מכולם, מאי פרשת דרכים, זה ת"ח דסלקא ליה שמעתתא אליבא דהלכתא, ע"כ לשון הגמ'. והיינו דמי שמסיק שמעתתא אליבא דהלכתא ניצל מכל העבירות.

והתוס' שם (ד"ה זה ת"ח) הקשו, היאך ניצל מכולן, והלא לא ניצל מיצר הרע בעידנא דלא

אלה תולדות נח, נח איש צדיק, תמים היה בדורותיו, את האלקים התהלך נח.

ובבעל הטורים האלקיים התהלך נח, ס"ת חכם, ולהבין בעי הרמז בזה.

להלן בפרשה (ז. ב) את הבהמה הטהורה, וברש"י העתידה להיות טהורה לישראל, למדנו שלמד נח תורה. ויפלא למה לא מצינו שגילתה התורה בהדיא באדם הראשון ובאברהם אבינו שגם הם למדו תורה (עיין ב"ר פ' כו, יומא כח ע"ב).

בדור של רשעים אין עצה זולת לימוד התורה

ונראה דהנה לכאורה יפלא מאד באיזה כח היה נח יכול להיות הצדיק היחידי בדורותיו, ולהתגבר על כל המכשולות, והרי כתב בנועם אלימלך (עיין פרשת שלח ד"ה או יאמר שלח) שקשה מאד להיות צדיק לבד בדור, וכמעט שאין במציאות להתגבר על כח הטומאה שמתגברת באותו זמן, רק ע"י שיש עוד צדיקים המסייעים בקדושתם.

ומפני כך כותבין את האות "צ" בשני יודין (עיין שו"ת דברי יציב או"ח סי' ל"ב ל"ג), להורות שאם רוצים לישאר צדיק צריכים להיות בדור לפחות שני צדיקים, ועל ידי כך צדיק באמונתו יחיה. וא"כ איך נשאר נח לבדו צדיק בדור, והרי אפי' על בניו איתא (פס"ז ר"פ) שלא נצלו מן המבול אלא בזכותו.

קשים), ואחרי כל זה הנני אומר לך שאת הבחור הלז (יצר הרע) אי אפשר לכבוש אלא בדף גמרא ותוספות, עכ"ק.

זחזי מאן גברא רבא דקא מסהיד אחרי כל הסיגופים הנוראים הללו, האמנם שאחרי כל זה, ובנוסף לעצם היותו קדוש מרחם אמו, היתה הדף גמרא שלו בצורה שונה לגמרי, מ"מ בסופו של דבר עיקר כיבוש היצר היא רק ע"י לימוד התורה.

שמחת תורה – כי אין עצה אחרת

זזה ענין שמחת תורה בגמרא הימים הקדושים. כי בהם היו ישראל קדושים בני א' חי עסוקים כל היום בתפלות ובקשת רחמים ותחנונים לפני המקום, ובתעניות וסיגופים, ולבסוף נוכחים לראות שלא הועלנו מאומה לא על ידי הצום (ובפרט בדור חלש וחולה כזה שאין יכולים להרבות בתעניות), ולא בתפלות ותחנונים הגם ששערי דמעות לא ננעלו, וגם לא על ידי הישיבה בסוכה, אשר כידוע היציאה מביתו אל הסוכה דירת ארעי היא במקום גלות, דאחרי כל זאת עדיין יצר סוכן בנו.

ומתוך כך באים למסקנא שאין לנו שיור רק התורה הזאת, ואז חוזרים ומתחילים את התורה לעסוק במקרא ותלמוד, שבכך נצליח להתגבר על יצרנו ולשמור מצוות ה'.

ולכך רואים בזמנינו בחוש שיש הרבה בחורים ואברכים שרוצים ללכת בדרך הטוב והישר ולעשות רק הטוב בעיני ה' ומ"מ היא לא תצלח בידם, וזהו מפני שיעשו הכל חוץ מלימוד התורה, ומפני כך אין להם הצלחה וסייעתא דשמיא. ובזמנינו שהדור שפל כ"כ, אי אפשר בשום אופן להתגבר על כל המכשולות וכדומה בלי תורה, ורק

עסיק בתורה, וי"ל סתם תלמיד חכם תורתו אומנותו ועוסק בה ומהרהר כל שעה, ואינו הולך ד' אמות בלא תורה. - והוא דבר נורא כי לפי החשבון שיעור הילוך ד' אמות הוא כשני רגעים.

ומילתא חדתא נפקא לן מדברי התוס', דלא רק אם לומד ומוציא הדברים בפיו, אלא אפי' אם מהרהר בדברי תורה נחשב לעסק בתורה"ק ומציל מיצר הרע. וכשהת"ח הולך בדרך ואינו יכול ללמוד מתוך ספר, הריהו עוסק בתורה בהרהור ונחשב כלימוד גמור.]

ויש לומר ביאור הדבר שמי שדבוק בתורה הק' אינו בא לידי חטא, על פימה שאמרו חז"ל (שבת נו ע"א) כל האומר דוד חטא אינו אלא טועה, שנאמר ויהי דוד לכל דרכיו משכיל וה' עמו וגו', אפשר חטא בא לידו ושכינה עמו? א"כ מי שדבוק בד' אמות של הלכה ששם משכנו של הקב"ה בעוה"ז, א"כ ה' עמו, ואי אפשר שיהא שכינה עמו וחסא בא על ידו.

כיבוש היצר – רק ע"י לימוד התורה

ולפיכך מתגבר היצר כל כך נגד לימוד התורה, כי עיקר כח הסט"א היא מביטול תורה.

שמעתי מכ"ק אאמו"ר זי"ע מה שסח לו דו"ז הגה"ק מדוקלא זי"ע, הלכתי לערוך גלות (נע ונד ומסבב על הפתחים), לא החלפתי את כתונתי במשך חצי שנה (דמצינו (נדרים פ' ע"ב) שיש בזה משום חיי נפש ולחד מ"ד כביסתו קודמת לשתיית אחרים משום חייך קודמין), צמתי משבת לשבת (בלי לטעום מאומה מן אחרי סעודה שלישית ועד לסעודת ליל שבת הבא), הלקייתי את גופי עם בריעכ"ץ (מין עשב הצורב את הגוף כשנוגעים בה נגיעה קלה, והלביש זאת על כל גבו ונתמלא גופו פצעים וחבורות ביסורים

שבכל יום היה ישן שעה וחצי, ואפי' באותה שעה וחצי התעורר ג' פעמים בכל חצי שעה כי לא רצה לישון שיעור שיתין נישמון ונטל דינו, ואפי' באותו חצי שעה שישן היו שפתותיו מלחשים בדברי תורה, כי אפשר שזה לא יכולים לעשות.

וזוכרים שמתחילה כשאמרתי שיבחנו מאה דפים בע"פ התאוננו שזה הרבה מדי ואי אפשר לדעת כ"כ הרבה, ובעזה"ש"ת כשכבר נבחנו מאה דפים רציתי שיבחנו שלש מאות דפים, ואח"כ גם שש מאות דפים, ואח"כ אלף דפים, וכעת ב"ה כבר אוחזים בש"ס ותוס'. ועוד מעט כבר יגיע זמן שש"ס ותוס' כבר לא יהיה דבר גדול כל כך, אלא עם הירושלמי, ספרא, ספרי ותוספתא וכו'.

כח ההתגברות של נח – מלימוד

התורה

נחזור לפרש הפסוק, **אלה תולדות נח, נח איש צדיק תמים, איש משמע יחיד, דהוא לבדו היה צדיק בדורו, וכי יפלא ממך הדבר האין היה בכוחו להתגבר לבדועל כוחות הטומאה, לזה אמר את האלקים התהלך נח, שהלך עם הקב"ה, והיינו שלמד תורה, כדאיתא בגמ' (ברכות ח' ע"א) אין לו להקב"ה בעולמו אלא ד' אמות של הלכה, ועל ידי זה ניצל מן החטא.**

ולזה מרמז בבעה"ט **האלקים התהלך נח ס"ת חכם, לרמז שחכמות התורה היא שעמדה לו להיות איש צדיק תמים יחיד בדורו, ולהתהלך עם האלקים אף בדורו דור חיב.**

ויש להוסיף, דהנה מעלה זו שאינו הולך ד' אמות בלי תורה נאמרה בתלמיד חכם דסלקא ליה שמעתתא אליבא דהלכתא, ומגלן שנח היה במדרגה זו, אך ברש"י מן הבהמה הטהורה שלמד

מי שלומד תורה יומם ולילה ואינו מפסיק לרגע אחד ממשנתו הוא ניצל מן החטא, שהרי אין לו זמן פנוי להרהר ולראות בדברים האסורים ולעשות שום דבר רע, אלא כל הזמן דבוק בתורה.

צרת הדור – חומר השבון הנפש

העיקר הוא שהכל יהיה עם חשבון שיחשב בסוף כל יום איך עבר עליו היום, וזה כל צרת הדור שאין עושים חשבון היכן אני אוחז ולמה אני צריך להגיע. וכבר אמרו רז"ל "על כן יאמרו המושלים בואו חשבון" המושלים אלו המושלים ביצרם, שהם אומרים בואו ונעשה חשבון ונחשב מה עשינו בזה היום ובכל יום.

ולכן כל בחור ואברך כדאי שיהיה בידו פנקס קטן, ויכתוב בכל יום: היום דברתי כך וכך, ולמדתי וישנתי כך וכך וכו', והכרתי אברכים שהיו מתנהגים כן. ואם יצא החשבון טוב יודה לד' יתברך ויערוך יומו גם למחרת, ואם לא יצא טוב, שביטל יותר זמן ממה שהיה צריך, ישלימו למחרת ולא ילך לישון עד שיגמור מה שחיסר.

שני דפים ליום

ועל פי החשבון די לאדם בשלישית היום לקחת לדברים אחרים ובשש עשרה שעות האחרות אפשר להקדיש ללימוד גפ"ת ואם עושים כן אזי בוודאי ששייך לגמור שני דפים חדשים בכל יום, ואפי' אם ילמדו רק חמש עשרה, או ארבע עשרה, או שלש עשרה שעות ביום, אני ג"כ אחראי שיכולים לגמור שני דפים בכל יום.

ומספיק לאדם לישון שש שעות ביום, והרבה כבר ניסו זאת. ואיני מדבר שישנו כמו הגר"א שבניו כותבים עליו בהקדמה לביאור הגר"א שישן שלש שעות בשני מעות לעת, דהיינו

נח תורה ועי"ז ידע להבחין בין הבהמות הטהורות לטמאות, ומנלן שכוון אל האמת, אלא שמצינו שכל שהתיבה קולטתו בידוע שהוא טהור, וזה היה סימן והוכחה לנח דסלקא לי' שמעתתא אליבא דהלכתא, שכפי שפסק בעצמו על הבהמות כך אכן הוכח ע"י התיבה עצמה. וכ"ז בא

לו לפי שהיה דבוק בתוה"ק בכל עת, וכנרמז בסופי התיבות, חכם.

ולכן נרמז תיבת חכם למפרע דייקא, לפי שרק אחר שהעבירן לפני התיבה אגלאי מילתא למפרע שכיון אל האמת, ושהוא ת"ח דסלקא לי' שמעתתא אליבא דהלכתא, והבן.

(קידושא רבה פרשת נח תשמ"ג - רעוא דרעוין פרשת נח תשל"ד - חורש"י פרשת נח תשד"מ)

עושים מעשה זמרי ומבקשים שכר כפנחם

ולפעמים מתקנאים בהם בע"ב אחרים וכו', ולכן מערימים לומר שכוונתם טובת הכלל וכו', ועושים תקנות הכל לש"ש, עד אשר יעשקו ויגזלו את העניים ופושטים עורם מבשרם, ואין מכלים כי אומרים הכל לש"ש וכו', ולכן נכון שבי"ד של שלשה יעמדו היטב על המחקר וכו', יעו"ש.

דרך הטאים – להתכסות באיצטלא

של "לשם שמים"

בעודה"ר לא הוטב המצב מאז, וגם כיום עושים כל מה שהלב חפץ באמתלא שהכל לשם שמים, מכים וחובטים מבזים ומכלימים לשם שמים, ויש שהותרה להם הרצועה לעשות כל מיני תועבות רח"ל באומרם שכוונתם לשם שמים.

ועושים "חסידות" ג"כ לשם שמים כביכול, ומי שאינו משתייך לעדה וחוג שלו הותר להרע לו רח"ל, וכבר התריע ע"ז זקה"ק הדברי חיים זי"ע.

ותשחת הארץ לפני האלקים ותמלא הארץ חמס, וירא אלקים את הארץ והנה נשחתה כי השחית כל בשר את דרכו על הארץ.

שו"ת דברי חיים: מערימים לומר

שכוונתם טובת הכלל וכו'

נראה לפרש בהקדם מה שכתב זקה"ק מצאנו זי"ע בשו"ת דברי חיים (ח"א חו"מ סי' כ"ה) לבנו הגה"ק משינאווע זי"ע, אודות החזקת בית מוזיגה (אוראנד"י) בימים ההם שנשכר משלטון המדינה, והיה כח ביד הקהל להחכירו למי שירצו ולתקן תקנות ע"ז, והיתה השאלה אם יכולים בני העיר להוציאם מידי יחידים המחזיקים בבית המוזיגה, ולהשכירה לצורך הרבים.

וכתב שם בתוך הדברים וזלה"ק: אולם אהובי בני כלל אחד אומר לך בזה ומיניי לא תזוע, כי אם חכמה אין כאן זקנה יש כאן וכו', כי רוב הפעמים בא הדבר מרמאות שכאשר יש איזה יחידים מחזיקים האוראנדי כמה שנים וכו',

פעם שמוכרח הוא לסטות במעט מן הדרך הרגיל לצורך נחון, יעשה זאת בדרך קטן שאינו נראה לרבים, ועכ"ז ישמור ארחות צדיקים, היינו שלא יסור מן האורח הסלולה לרבים ע"י הצדיקים להלך בה כנכון, ולא יעשה מה שאינו הגון בעיני הצדיקים, ולא יפרוש מן הכלל.

עוון דור המבול – חטאו ופשעו לשם שמים כביכול

נראה לומר כי זה היתה רעת דור המבול, שעשו כל חטאים ועוונות שבעולם לשם שמים כביכול. עברו על ע"ז ג"ע ושפכ"ד, וטענו כי כוונתם לשם שמים.

כמו שידוע מהגה"ק מראפשיץ ז"ע שאמר פעם במליצה כי חפץ היה לזכות בחטאי העולם וליזהר ממצוותיהם, וביאר כוונתו שישנם האומרים על פלוני כי עבירה על כל רגע שהוא חי, ופלוני מצוה לקברו חי, במצוות כאלו הנני מואס, ובעבירות כאלו הנני חושק. וזה היה אסון דור המבול שהשחיתו דרכם כביכול לש"ש וטענו כי בלבם כוונתם לטובה.

זה שאמר הכתוב ותשחת הארץ לפני האלקים, כל הארץ נשחתה, אבל אמרו שמעשיהם הם לפני האלקים, לשם שמים. לזה וירא אלקים את הארץ והנה נשחתה, פי' שרק הקב"ה הבוחן כליות ולב הוא ראה את השחתתם, ושגם כוונתם באמת היא רעה, ולא כמו שהם העמידו פנים.

המשוקע בטומאה דרכו ישרה בעיניו

בזה יובן מאי דאיתא במדרש (ב"ר ל, ז) שכשראו אנשי דור המבול את נח בונה תיבה שאלוהו על מה זה, וכשאמר להם שהקב"ה חפץ להביא מבול מפני רשעותם אמרו לו שאם יבא מבול יבא רק עליו ולא עליהם. וכן איתא (שם לב, ה) שכשראו

כן ידוע מה שהביא בדעת תורה להגאון מברעזאן זצ"ל (יור"ד ס"ו א) מכתבו של הגה"ק מאפטא ז"ע שהרעיש נגד אלו שאינם סובלים דעות אחרים עיי"ש.

הצבועים – פעמים שמרמים גם את עצמם

ולא די שמרמים את אחרים בכך, אלא שפעמים הרבה מרמים גם את עצמם, ונמשכים אחרי מדוחי היצה"ר המסמא את העינים, עד שסבורים הם בבעצמם שעושים כביכול עבירה לשמה ועבור זה עוברים על איסורים חמורים רח"ל.

וזה הפתי האומר שהוא מוכן לעשות רעה פלונית לש"ש ולילך בעבור זה לגיהנום, לא ינצל מדינה של גיהנום, ומלאכי החבלה ידונוהו ג"כ לש"ש כמידתו, ומאד יש ליזהר בכגון דא.

מצוה שלא לשמה עדיפא מעבירה לשמה – דמרגיל עצמו בעבירה

ואף אם במקרה שבאמת כוונתו לשמים הנה אמרו חז"ל (נזיר כג, ב, הוריות יב, ב) גדולה עבירה לשמה ממצוה שלא לשמה וכו', איני והאמר וכו', אימא כמצוה שלא לשמה.

ואיתא בראשונים (עי' במאירי שם) דלמסקנא מצוה שלא לשמה עדיפא מעבירה לשמה, וכתבו הטעם דהעושה עבירה גם אם כוונתו לשמה מ"מ מרגיל עצמו במעשה העבירה, ואתי לאמשוכי בתרה, מושא"כ העושה מצוה, אף שלא לשמה, הרי לבסוף יבוא לעשות לשמה.

ויש לפרש בזה מה שנאמר (משלי ב, ס) למען תלך בדרך טובים וארחות צדיקים תשמור. דרך רומז לנתיב ושביל קטן, ואורח רומז על אורח רחב ידיים להלך בו. הרמז בזה שאף אם נראה לאדם

הקב"ה והתודינו על כל חטאינו ודימינו שכבר הכנענו את היצה"ר עלינו להתבונן שאולי צריכים אנו לשוב בתשובה על מצוותינו ומעשינו הטובים מאשר על עונותינו, כי אפשר רק לפנים היו נחשבים למצוות אבל באמת אינם מצוות כלל ועיקר, ושמא לא היתה כוונתנו טובה כדבעי למיהוי.

איזוהי דרך ישרה כל שתפארת לו מן

האדם

ונרמז ג"כ בפסוק אלה תולדות נח נח וגו', שצריך האדם להשתדל לב' פעמים נח, נח לשמים ונח לבריות, שיקיים מאחז"ל (אבות ג, ט) כל שרוח הבריות נח הימנו רוח המקום נוחה הימנו וכו'.

וכשבא אדם לעשות דבר שבעיניו הוא נראה הגון וטוב, אבל בעיני הבריות הוא נחשב לאכזריות או לטומאה ימשוך ידיו הימנו ואל יעשהו. ואפשר זה הרמז במ"ש כאן ב' פעמים נח, לרמז שזה הסימן שנח היה איש צדיק, לפי שהיתה רוח הבריות נוחה הימנו ומכאן שגם רוח המקום היתה נוחה הימנו.

(חורש"י פרשת נח תשד"מ)

נכנס לתיבה בקשו הרשעים להפכה. ולכאורה קשה וכי פתאים היו שדימו לומר שנח רשע והם צדיקים.

אלא יבואר עפ"י הידוע מספה"ק שמי שמשוקע ברשעות וטומאה, דרכו ישרה בעיניו וטועה לומר כי נקי וצדיק הוא, ולעומת זאת כל דבר טוב שרואה אצל הצדיק נראה אצלו לרע. וכמ"ש במשה רבינו ע"ה (סנהדרין ק, א) שחשדוהו מא"א, וזה תימא שהרי הכל ידעו שפירש אפילו מאשתו. אלא שכגודל רשעותם של אותם אנשים תלו כל דבר רע במרע"ה ואת עצמם החזיקו לצדיקים.

דור המבול חשבו שהם הצדיקים ונח

החוטא

כך גם אנשי דור המבול, אע"פ שהיו מלאי חמס וזימה, נדמו בעיני עצמם לצדיקים, ורק את נח החשיבו לרשע, ומה שאמרו שהמבול יבא עליו, לא בשחוק אמרו, כי אם טעו בעצמם לחשוב כך מפני שהיו משוקעים בחטא רח"ל.

ע"פ זה אפשר לומר טעם לקריאת פרשת נח תיכף אחרי הימים הקדושים ובתחילת חודש מרחשון, לרמז שאחרי ששבנו בתשובה אל

התוכן:

עסק התורה – העצה היחידה נגד היצה"ר

בדור של רשעים אין עצה זולת לימוד התורה / ע"י לימוד התורה ניצל מכל העבירות / כיבוש היצר – רק ע"י לימוד התורה / שמחת תורה – כי אין עצה אחרת / צרת הדור – חוסר חשבון הנפש / שני דפים ליום / כח ההתגברות של נח – מלימוד התורה

עושים מעשה זמרי ומבקשים שכר כפנחס

שו"ת דברי חיים: מערימים לומר שכוונתם טובת הכלל וכו' / דרך חטאים – להתכסות באיצטלא של "לשם שמים" / הצבועים – פעמים שמרמים גם את עצמם / מצוה שלא לשמה עדיפא מעבירה לשמה – דמרגיל עצמו בעבירה / עוון דור המבול – חטאו ופשעו לשם שמים כביכול / המשוקע בטומאה דרכו ישרה בעיניו / דור המבול חשבו שהם הצדיקים ונח החוטא / איזוהי דרך ישרה כל שתפארת לו מן האדם

